

Żołnierze w służbie historii

<https://zolnierzewhistorii.ipn.gov.pl/zwh/form/r31216749,Marcin-Jandura.html>
19.04.2024, 00:05

Krzysztof Tekiel

Nazwa
szkoły

Prywatne Liceum
Ogólnokształcące dla
Młodzieży w Nowym
Targu

Ulica i nr
domu
szkoły

św. Katarzyny 1

Kod
pocztowy
szkoły

34-400

Miasto
szkoły

Nowy Targ

Dane zespołu

Nauczyciel -
Opiekun -
imię i
nazwisko

Krzysztof Tekiel

Pierwszy uczeń

Uczeń 1 -
imię i
nazwisko

Marcin Jandura

Drugi uczeń

Uczeń 2 -
imię i
nazwisko

Marcin Owsiak

Trzeci uczeń

Uczeń 3 -
imię i
nazwisko

Filip Kiszczyński

Miejsce pamięci

Nazwa
miejsca

Grób Nieznanego
Żołnierza z 1939 roku

Lokalizacja

Array

Dokładny
opis

miejsca

Wola Duchacka - obszar Krakowa wchodzący w skład Dzielnicy XI Podgórze Duchackie. Cmentarz Wola Duchacka został założony w 1922 r. jako cmentarz parafii Zmartwychwstania Pańskiego dla Łagiewnik i Woli Duchackiej. Mieści się w Krakowie przy ul. Wspólnej, zajmuje powierzchnię 1,25 hektara. Kaplicę cmentarną wybudowano w 1939r. Na cmentarzu znajdują się groby żołnierzy poległych w 1939 roku oraz mogiła ofiar wybuchu bomby z dnia 19 stycznia 1945 r. Znajdziemy tu także krzyż katyński „W hołdzie pomordowanym w Katyniu oraz obozach zagłady, w hołdzie poległym Polakom na frontach świata w latach 1939-1945” , który uroczyście odsłonięto 13 czerwca 1992 r. Inicjatorem jego postawienia było miejscowe koło Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych na czele z Włodzimierzem Wolnym. Od początku Krzyżem Katyńskim opiekuje się Szkoła Podstawowa nr 55, w której co roku urządzane są uroczystości patriotyczne. Z tym miejscem szczególnie związana jest postać Włodzimierza Wolnego, niestrudzonego orędownika pamięci historycznej nie tylko Woli Duchackiej ale nade wszystko swoich wojennych kompanów, tych którzy zginęli walcząc o Wolność i Niepodległość. To tutaj znajduje się

szczególne miejsce. Jest to miejsce pamięci poświęcone nie tyle kpt. Włodzimierzowi Wolnemu – żywym pomnikom a zwłaszcza miejsc pamięci nie stawiamy, ale to właśnie kpt. Wolny ufundował, zorganizował poświęcił miejsce pamięci NN żołnierzowi. To dzięki jego osobistemu zaangażowaniu 20 września 2013 roku odbyło się uroczyste odsłonięcie i poświęcenie Grobu Nieznanego Żołnierza, w którym spoczywa anonimowy żołnierz, zabity przez Niemców 3 września 1939 roku. Świadkiem tego zdarzenia był 18 letni wówczas Włodzimierz Wolny. To z jego opowiadań dowiedzieliśmy się, że ów żołnierz jako jedyny nie oddał broni, gdy Niemcy zatrzymali grupę polskich żołnierzy na granicy łagiewnicko-wolskiej. Został więc zastrzelony, a kula z pistoletu przebiła mu serce uszkadzając jednocześnie legitymację wojskową. Można było z niej tylko wyczytać, że żołnierz służył w Pułku Strzelców Podhalańskich. Nazwiska nie dało się już odtworzyć. Został więc pochowany w bezimiennym mogile. Pamiętając o tym zdarzeniu kapitan AK w stanie spoczynku, Włodzimierz Wolny, zorganizował akcję powstania pomnika – grobu. Grób ten jest wykonany z popielatego granitu jak miliony innych grobów. Jednakże rzeczą, która go wyróżnia jest napis. Jest to napis umieszczony na czarnym marmurze, który

znajduje się u stóp metalowego czarnego krzyża z ukrzyżowanym Chrystusem. Napis został wykonany złotymi literami „Grób Nieznanego Żołnierza. 3.09.1939 r. Cześć Jego Pamięci” i znajduje się bliżej wejścia na cmentarz. W tym dniu na uroczystości stawili się liczne poczty sztandarowe, kampania reprezentacyjna krakowskich Czerwonych Beretów a przy grobie honorową wartość zaciągnęli Podhalańczycy . Jak wspomina kapitan Wolny spotkały się wówczas trzy pokolenia, „ moje już odchodzące , Waszych nauczycieli oraz Was jako spadkobierców patriotycznej tradycji” .

Zdjęcia

Żywa lekcja historii

Opis
przeprow
adzonej
żywej
lekcji
historii

Nasz trzyosobowy zespół przygotował żywą lekcję historii wykorzystując multimedialną prezentację. Materiał zbieraliśmy nie tylko śledząc źródła historii. Głównym źródłem wiedzy i inspiracją do opracowania, było nasze

krakowskie spotkanie z panem Włodzimierzem. Ubrani w mundury wojskowe i policyjne, w dniu 6 czerwca 2019 roku udaliśmy się do Zespołu Szkół Technicznych i Placówek im. Stanisława Staszica w Nowym Targu na spotkanie z uczniami klasy pierwszej - elektromechanicznej. W trakcie lekcji przedstawiliśmy przebieg kampanii wrześniowej 1939 roku oraz historię obozów NKWD. Staraliśmy się zobrazować wymiar tragedii jaka spotkała nasz naród po 17 września 1939 roku, kiedy to wielu polskich żołnierzy Wojska Polskiego oraz funkcjonariuszy Policji Państwowej i Korpusu Ochrony Pogranicza dostało się do niewoli. Zostali oni osadzeni w obozach jenieckich NKWD. Po prezentacji przeprowadziliśmy krótki konkurs, a na najbardziej zaangażowanych słuchaczy tj. Marka, Zosi, Staszka i Franka czekały nagrody. W drugiej części spotkania przybliżyliśmy uczniom sylwetkę bohatera naszego konkursowego projektu - harcmistrza, kapitana Włodzimierza Wolnego - obrońcy Lwowa, prezentując film z historii jego życia. Lekcja miała formę interaktywną, uczniowie zadawali dużo pytań i byli zaciekawieni przedstawianą tematyką. Wspominaliśmy również nasze krakowskie spotkanie z panem Włodzimierzem. To spotkanie na długo zostanie w naszej

pamięci, była to żywa
lekcja historii w
najlepszym wydaniu. W
oparciu o własne
przeżycia z niezwykłą
skromnością opowiadał
nam o swoich
bohaterskich czynach a
my wykorzystaliśmy te
wspomnienia
przygotowując się do
konkursu i lekcji z
młodzieżą, dzieląc się z
nimi tą wiedzą. Jesteśmy
przekonani, że ich wiedza
z historii została
wzbogacona o nową
historyczną postać, tym
bardziej, że nasz bohater
żyje i jest wśród nas.

Zdjęcia

Pliki

Plik ZIP lub RAR

-

Sylwetka bohatera

Imię i nazwisko bohatera

Włodzimierz Wolny

Lata życia

ur. 03 sierpnia 1921 -

Opis postaci

3 sierpnia 1921 r. w Krakowie przy ulicy Wrocławskiej przyszedł na świat Włodzimierz Wolny jako czwarty syn Zdzisława i Julii Wolnych. W 1923 r. rodzina Wolnych zamieszkała w Woli Duchackiej gdzie w latach 1929 -1938 mały Włodzimierz uczęszczał do Szkoły Powszechnej im. J. Piłsudskiego . W tym okresie interesował się harcerstwem i od 1931 roku wstąpił do 1 Drużyny im. Tadeusza Kościuszki. W 1936 roku dołączył do Związku Strzeleckiego i jako 15 latek uczestniczył w Marszu Szlakiem 1 Kadrowej Kraków-Kielce. Kiedy 1 września Niemcy zaatakowały Polskę, Włodzimierz Wolny wraz z 20 Pułkiem Piechoty jako ochotnik ruszył do Lwowa gdzie został przydzielony do obrony Cmentarza Janowskiego. Walcząc dzielnie z Niemcami w walce na bagnety został ranny w lewe ramię i wraz ze swoim kolegą sierżantem Czesławem Rudym trafił do prowizorycznego szpitala w szkole przy ul. Kurkowej. Po wyjściu ze szpitala został przydzielony do ścisłej obrony Lwowa gdzie pełnił ważną funkcję łącznika. 23 września, po poddaniu się Lwowa, początkowo trafił do niemieckiej części okupowanej Polski, skąd po pięciu dniach udało mu się uciec i wrócił do domu. Wstąpił w szeregi Związku Walki Zbrojnej (późniejsze AK) gdzie był łącznikiem w II Kampanii

„Żelbet”. Jego praca w konspiracji polegała na roznoszeniu ulotek i pism konspiracyjnych oraz działalności przy kościele na Woli Duchackiej. W 1941 roku zaczął pracować w wojskowym przedsiębiorstwie „Elin” dzięki czemu mógł wykraść Niemcom tajne plany, dokumenty oraz mógł bezpiecznie poruszać się po mieście nawet nocą. Dzięki przepustkom mógł przynosić tajne meldunki o każdej porze dnia i nocy.

13 listopada 1942 r. wziął ślub z Haliną Bobrowską, z którą miał trójkę dzieci: Andrzeja, Jacka i Teresy. Po ślubie nadal pracował w „Elinie” do momentu przyłapania na kopiowaniu planów budynków zajętych przez Niemców. Ten incydent spowodował, że w grudniu 1942 roku został przeniesiony przez dowództwo AK do partyzantki myślenickiej. Tam przez prawie rok działał pod pseudonimem Mały i Juhas w okolicach Myślenic i Lubnia. W tym czasie brał udział w licznych akcjach m.in. :
□ 1942 r. akcja na Urząd Gminy gdzie zdobyto maszyny do pisania i czyste „Kenkarty”, a także kolportacja prasy konspiracyjnej;
□ 15/16 sierpnia 1943 r. rozklejanie plakatów antyhitlerowskich z Żołnierzem Szarych Szeregów.
□ 17 listopada 1944 r. akcja „Cukier”. Zdobywanie cukru z fabryki Cristal aby zaopatrzyć oddziały partyzanckie „Żelbetu”. Akcją dowodził porucznik ps. „Kulawy”, zabito

również dwóch Niemców.
Ponadto czynnie
uczestniczył w niszczeniu
makiet artylerii p/lotniczej
w Łagiewnikach-Madera,
a w jego domu był punkt
konspiracyjny. W czasie
wojny ukończył także
tajną Szkołę
Pedagogiczną.

Po wojnie w 1945 r. wraz
z hm. Franciszkiem Olko
założył 56 Drużynę
Harcerską na Woli
Duchackiej, która po
powstaniu Hufca Kraków-
Podgórze została
przemianowana na 13
Drużynę Harcerską. Pełnił
w niej funkcję
przybocznego. Kiedy w
1948 roku po wezwaniu ,
w trakcie przesłuchania,
ujawnił swoje powiązania
z AK w czasie wojny ,
odebrano mu wówczas
złoty krzyż z mieczami za
zasługi oraz pozbawiono
stopnia sierżanta. W roku
1956 Wolny został
aresztowany wraz ze
swoimi dwoma braćmi i
ojcem. Przez 2 tygodnie
był przesłuchiwany przez
Urząd Bezpieczeństwa w
sprawie swojej
przynależności do AK.

W latach 1960 - 1980
Włodzimierz Wolny
pracował jako nauczyciel
w Zespole Szkół
Energetycznych przy ul.
Loretańskiej i w szkole
Elektromontażu przy ul.
Kazimierza Wielkiego,
gdzie przygotowywał do
zawodu również młodzież
z Domu Poprawczego w
Witkowie.

Od 1974 r. do 1977 r.
organizował Nie obozowe
Akcje Letnie dla ubogich
dzieci i krakowskich
drużyn i szczepów.

Od 1978 r. Włodzimierz
Wolny jest członkiem
Związku Kombatantów RP
i Byłych Więźniów

Politycznych, w której to organizacji jest prezesem koła Kraków-Podgórze i wiceprezesem komisji rewizyjnej w Małopolsce. Złoty krzyż z mieczami za zasługi i stopień wojskowy, został mu zwrócony po przemianach z ustrojowych. 12 listopada 2003 r. otrzymał z rąk Ministra Obrony Narodowej, stopień kapitana. Kpt. Włodzimierz Wolny 3 sierpnia skończy 98 lat. Jego zaangażowanie w kultywowanie tradycji i dbanie o pamięć historyczną naszego narodu, zwłaszcza okresu wojennego, mimo wieku nie straciło swojej mocy. Swoją postawą i zaangażowaniem daje nam przykład jak należy dbać o pamięć o tych, którzy oddali swoje życie, abyśmy mogli spokojnie i bezpiecznie żyć w wolnym kraju.

Film o postaci

<https://www.youtube.com/watch?v=PWqULxhue7U&t=>

Wykorzystane źródła

Wspomnienia kpt. Włodzimierza Wolnego
Zdjęcia ze zbioru prywatnego kpt. Wolnego
